



Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center



M 0 8 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 =====

Obča geografija – Izbrane regije

Ponedeljek, 2. junij 2008 / 100 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpiti pola vsebuje 31 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v **izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

A1 – OBČA

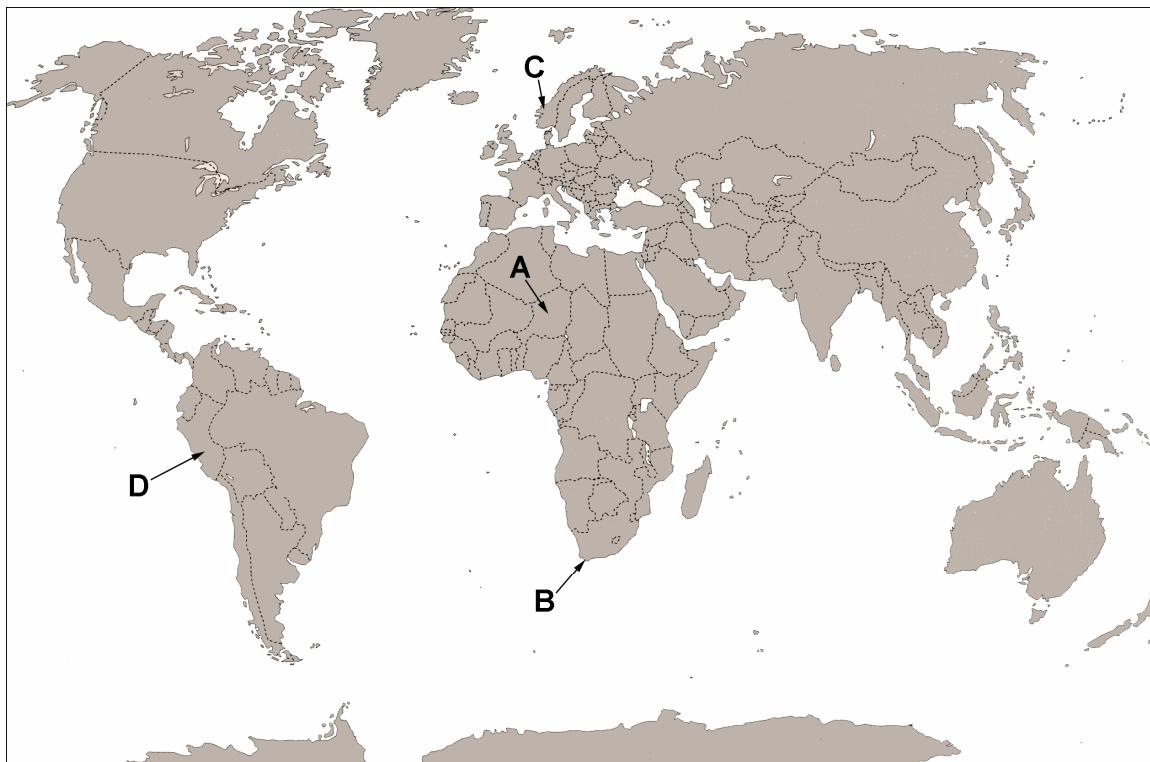
1. Reliefne oblike v levem stolpcu smiselno povežite z zunanjima preoblikovalnima procesoma v desnem tako, da na vsako črto vpišete eno črko ustreznega preoblikovalnega procesa:

<input type="text"/> morena	
<input type="text"/> vintgar	A akumulacija
<input type="text"/> klif	
<input type="text"/> sipina	B erozija
<input type="text"/> kapnik	

(2 točki)

2. Priloge 1, 2, 3 in 4 (Priloga k Izpitni poli 1) prikazujejo reliefne značilnosti območij, ki so na karti 1 označena s črkami A, B, C in D. K posamezni črki pripišite ustrezeno številko priloge.

Karta 1



(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1996: Obča geografija, delovni zvezek, str. 68. DZS. Ljubljana)

A _____

C _____

B _____

D _____

(2 točki)

3. Imenujte **tipa reliefa**, ki ju prikazujeja **priloga 3 in 4 (Priloga k Izpitni poli 1)**.

Priloga 3: _____

Priloga 4: _____
(2 točki)

4. Imenujte **reliefno obliko na prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** in opišite njen **nastanek**.

Reliefna oblika: _____

Opis nastanka: _____

(2 točki)

5. Površje, ki ga je preoblikovala **gorska poledenitev**, je neugodno za poselitev, po drugi strani pa ima lahko številne prednosti. Pojasnite **dve oviri** pri naselitvi in **dve ugodnosti** za gospodarski razvoj v taki pokrajini.

Oviri za poselitev:

1 _____

2 _____

Ugodnosti za gospodarski razvoj:

1 _____

2 _____

(2 točki)

A2 – OBČA

6. Razložite trditev: »Stopnja urbanizacije v Avstraliji je 85 %.«

(1 točka)

7. Naštejte tri **razlike** med **mestnimi** in **podeželskimi** naselji.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

8. Poimenujte **mesto**, ki je v **prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1)** označeno s črko **A** in sodi med največja mesta na svetu, ter ugotovite, na kateri **celini** in v katerem **toplotnem pasu** je **največ velikih mest**.

Mesto: _____

Celina: _____

Toplotni pas: _____

(2 točki)

9. Pojasnite enega od vzrokov, zakaj se je **večina največjih mest razvila ob obali**.

(1 točka)

10. Pojasnite, zakaj je za mesta v **manj razvitih državah** značilno **pomanjkanje stanovanj in delovnih mest ter zelo onesnažen zrak.**

Vzrok za pomanjkanje stanovanj in delovnih mest: _____

Vzrok za onesnaženi zrak: _____

(2 točki)

11. Slovenija sodi med države z izrazito suburbanizacijo. Opišite **dva učinka suburbanizacije** na primestna naselja.

1 _____

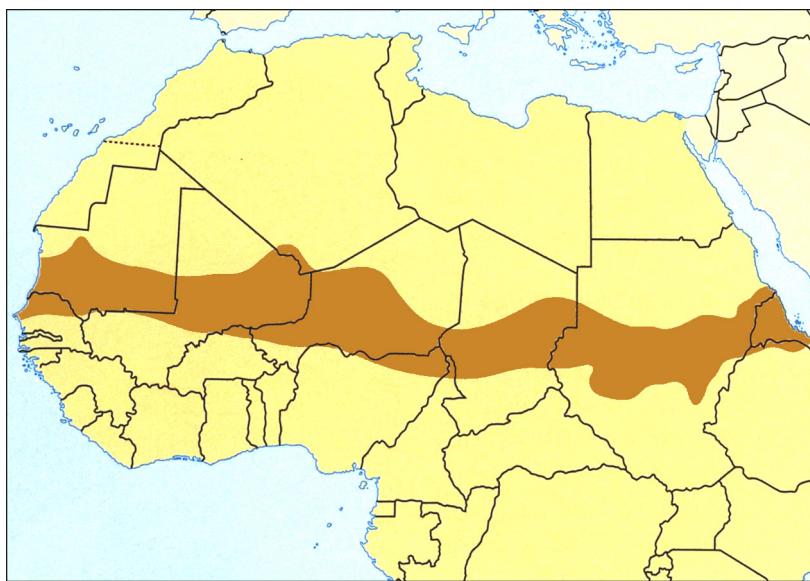
2 _____

(2 točki)

B1 – SVET

12. Imenujte območje, ki je na **karti 2** temneje obarvano.

Karta 2



(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, str. 52. Modrijan. Ljubljana)

(1 točka)

13. Na območju Afrike, ki je na **karti 2** temneje obarvano, povzročajo suše veliko gospodarsko škodo. Napišite dva **vzroka** za širjenje puščave v to pokrajino.

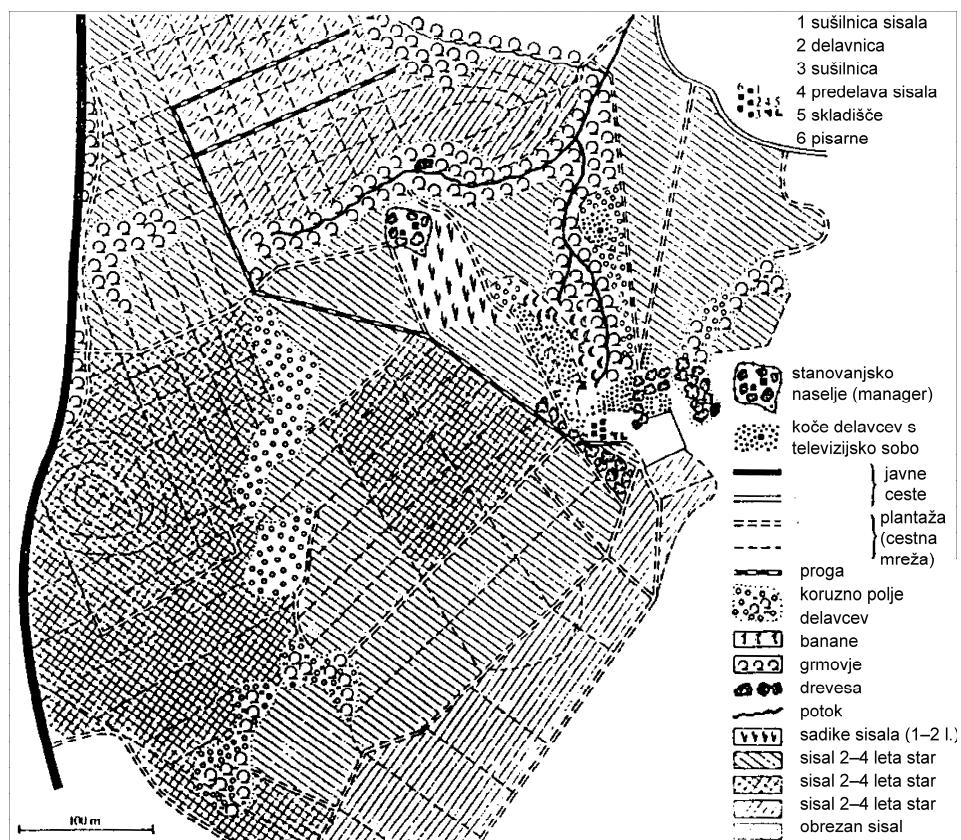
1 _____

2 _____

(1 točka)

14. Na posestvu v **Keniji**, ki ga prikazuje **slika 1**, pridelujejo **sisal**. Imenujte **obliko kmetovanja** na **posestvu** in opišite **vzrok za uveljavitev** te oblike na nekaterih **območjih Afrike**.

Slika 1



(Vir: Praxis Geographie 11/92)

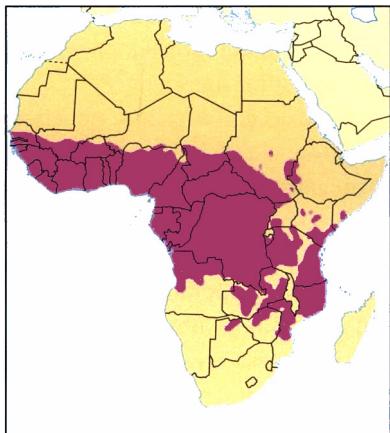
Oblika kmetovanja: _____

Opis: _____

(2 točki)

15. Na **karti 3** je označena razširjenost **spalne bolezni** v Afriki. Imenujte **prenašalca** te bolezni in opišite njen **vpliv na kmetijstvo** v tem delu Afrike.

Karta 3



(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, str. 51. Modrijan. Ljubljana)

Prenašalec: _____

Opis: _____

(2 točki)

16. Večina afriškega prebivalstva se še vedno ukvarja s **samooskrbnim kmetovanjem**, ki obsega več oblik, odvisnih od naravnih razmer. Imenujte obliko, ki je **razširjena v Kongovi kotlini**, in jo opišite.

Oblika samooskrbnega kmetijstva: _____

Opis: _____

(2 točki)

17. **Gojenje ene ali manjšega števila kulturnih rastlin za izvoz** je pomembna značilnost nekaterih afriških držav.

Pojasnite **vpliv monokulturnega** kmetijstva **na pokrajine** teh držav in zakaj je takšna oblika kmetovanja pogosto povezana z njihovim **zadolževanjem**.

Vpliv monokulturnega kmetijstva: _____

Zadolževanje: _____

(2 točki)

B2 – SVET

18. Obkrožite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je napačna.

- DA NE Avstralija v celoti leži na južni polobli.
 DA NE Avstralija leži med Indijskim in Atlantskim oceanom.
 DA NE Avstralija je manjša od Evrope.
 DA NE Glavno mesto Avstralije je Sydney.

(2 točki)

19. Napišite ime značilnega **avstralskega drevesa**, ki ga prikazuje **priloga 6 (Priloga k izpitni poli 1)**, in opišite **vzrok** za številne **požare**, ki pogosto prizadenejo avstralske gozdove.

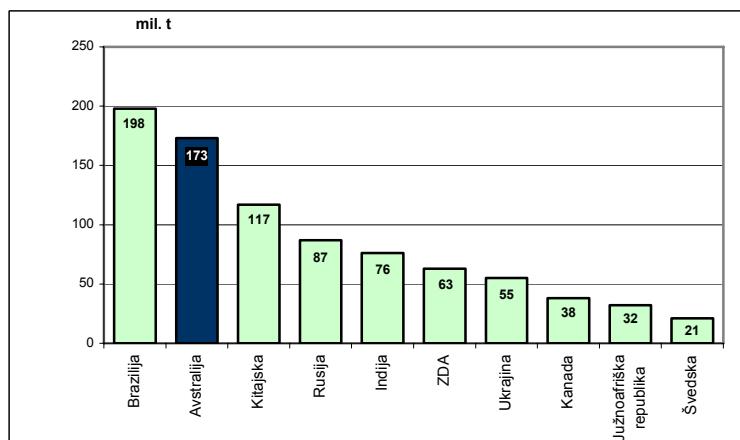
Drevo: _____

Vzrok za požare: _____

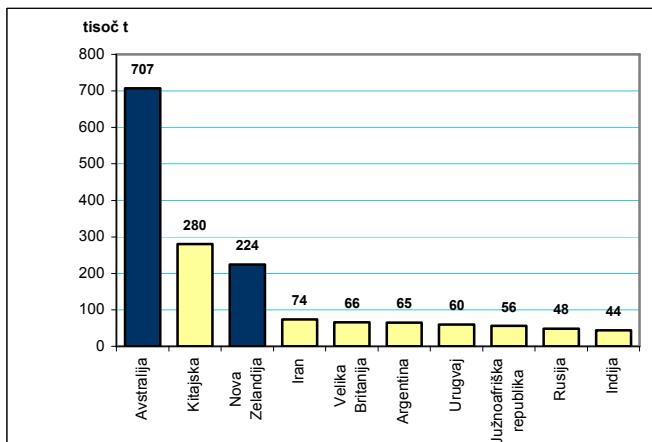
(2 točki)

20. **Grafi 1, 2, 3 in 4** prikazujejo proizvodnjo **zlata, železove rude, boksita** in **volne** leta 2000 po državah, med katerimi je vodilna tudi Avstralija. Na črto pri posameznem grafu napišite, proizvodnjo česa prikazuje.

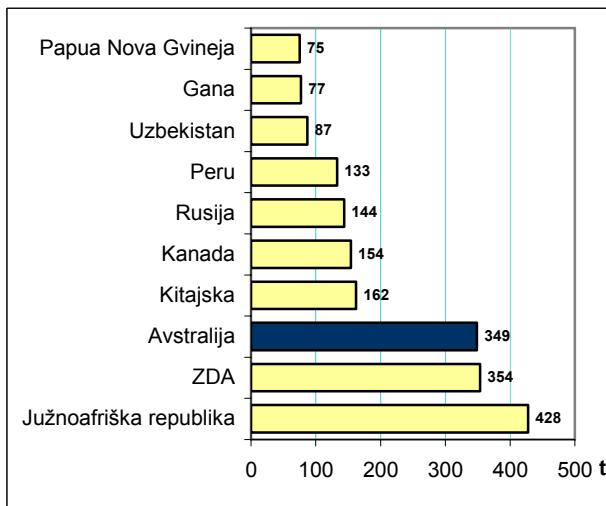
Graf 1



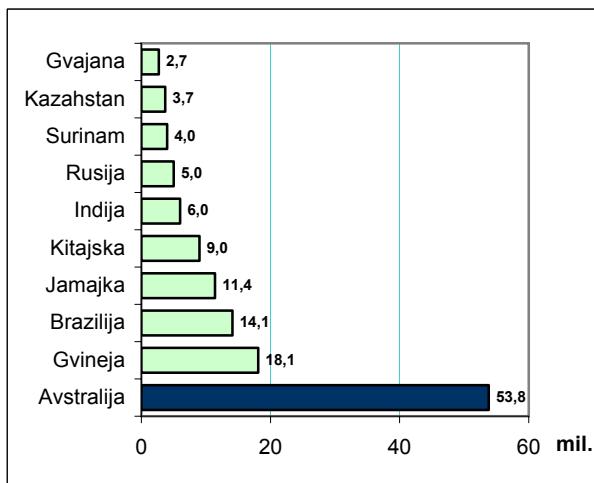
(Vir: pripeljeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 43. Meridijani. Samobor)

Graf 2

(Vir: prirejeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 61. Meridijani. Samobor)

Graf 3

(Vir: prirejeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 42. Meridijani. Samobor)

Graf 4

(Vir: prirejeno po Šegota, T., Filipčić, A., 2004: Geografija Australije i Oceanije, str. 46. Meridijani. Samobor)

(2 točki)

21. Opišite dva ukrepa, s katerima Avstralija v zadnjih dveh desetletjih spodbuja **multikulturalni razvoj** države.

1 _____

2 _____

(2 točki)

22. Opišite po eno skupno značilnost **Avstralije** in **Južnoafriške republike** glede **lege** in **gospodarstva**.

Lega: _____

Gospodarstvo: _____

(2 točki)

C1 – EVROPA

23. Svetovno morje je pomemben vir prehrane za človeka. Naštejte še **štiri vire** oziroma **pomene** morja za družbo.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

(2 točki)

24. Pri vsaki trditvi obkrožite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je napačna.

DA NE V hladnih morjih živi manj živalskih vrst, vendar je celotna teža organizmov večja kakor v toplih morjih.

DA NE V norveškem gospodarstvu je ribištvo pomembno predvsem zaradi ohranjanja delovnih mest na manj razvitem jugu.

DA NE Geotermalna energija na Islandiji je posledica približevanja Severnoameriške litosferske plošče Evrazijski.

(2 točki)

25. Opišite po en vzrok, ki je vplival, da je **južni obalni pas** Islandije močneje poseljen in da je pomembna gospodarska dejavnost na Norveškem **energetika**.

Islandija: _____

Norveška: _____

(2 točki)

26. Karta 4 prikazuje selitve prebivalstva na Norveškem v obdobju 1995–1997. Imenujte kraj, kamor se je v tem obdobju priselilo največ ljudi, in pojasnite enega od družbenogeografskih vzrokov, ki je vplival na te selitve.

Karta 4



(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, str. 98. Modrijan. Ljubljana)

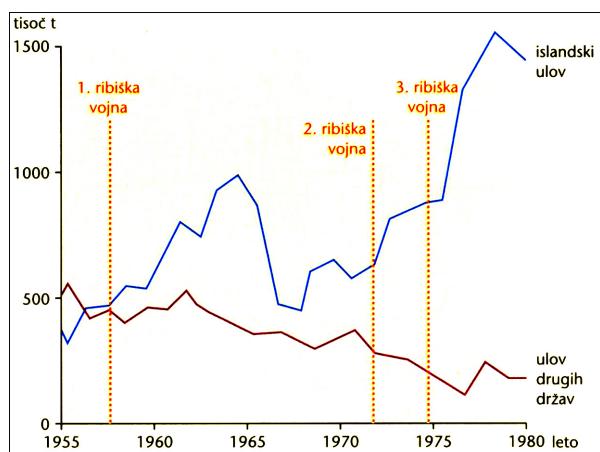
Kraj: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

27. **Graf 5** prikazuje ulov rib na islandskem ribolovnem območju v obdobju 1955–1980. Opišite, zakaj se je **po 2. svetovni vojni** povečal ulov rib **drugih držav** na tem območju, in pojasnite, zakaj je prišlo do trenj in ribiških vojn med Islandijo in drugimi državami.

Graf 5



(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, str. 97. Modrijan. Ljubljana)

Povečanje ulova rib: _____

Ribiške vojne: _____

(2 točki)

C2 – EVROPA

28. Na karti 5 so s številkami 1, 2, 3 in 4 označene države Jugovzhodne Evrope. Imenujte njihova glavna mesta.

Karta 5

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, delovni zvezek, str. 150. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

(2 točki)

29. Opišite tri družbenogeografske značilnosti Jugovzhodne Evrope.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

30. Na **prilogi 7 (Priloga k Izpitni poli 1)** so označene operativne cone **mirovnih sil** in **etnična sestava Kosova** leta 2007. Napišite razlog za prisotnost mirovnih sil in navedite dva vzroka za zmanjševanje deleža **srbskega prebivalstva** na tem območju.

Razlog: _____

Vzroka:

1 _____

2 _____

(3 točke)

31. Z vstopom **Bolgarije in Romunije v Evropsko unijo** se povečujejo tuja vlaganja v turizem. Napišite katera vrsta turizma se tu najhitreje razvija in opišite tri spremembe v pokrajini, ki so posledica tega razvoja.

Vrsta turizma: _____

Spremembe:

1 _____

2 _____

3 _____

(3 točke)

Prazna stran